

Religion C

Undervisningsvejledning

Vejledningen indeholder uddybende og forklarende kommentarer til læreplanens enkelte punkter. Citater fra læreplanen er anført i kursiv.

1. Fagets rolle

Faget religion beskæftiger sig hovedsageligt med eskimoisk religion og verdensreligionerne, og af disse er kristendom, herunder det eskimoisk-kristne tros- og kulturmøde, obligatorisk. Faget forener formidling af tradition og et nutidigt, globalt perspektiv. Ud fra en åben og neutral holdning og på et religionsvidenskabeligt grundlag behandles religioner og centrale religiøse fænomener i fortid og nutid. Tilgangen til religionerne kombinerer beskrivende, fortolkende og kritiske synsvinkler, der lader såvel religionernes egne forestillingsverdener som moderne, herunder sekulære synsvinkler komme til orde. Faget er ikke bundet til nogen konfession. Religion bidrager med en kulturel forståelse af, hvilke trosforhold, der har haft betydning for det grønlandske samfund, samt giver et nutidigt og globalt perspektiv på religiøse trosretninger.

Det er en selvfølge i den religionsfaglige tradition, at der undervises på et religionsvidenskabeligt og ikke-konfessionelt grundlag. Det betyder at synet på de forskellige religioner er værdifrit og ikke-normativt, hvilket betyder at alle religioner betragtes som ligeværdige.

Faget hører til i det humanistiske hovedområde, men har også berøringsflader til det samfundsvidenskabelige hovedområde. Det betyder, at der i undervisningen fortrinsvis benyttes humanistiske metoder og tilgange men at samfundsvidenskabelige tilgange også kan benyttes, ikke mindst i forhold til ekskursioner og feltarbejde.

Religion er primært et tekstlæsningsfag, men øvrigt materiale; film, billeder, religiøse genstande, musik samt rapporter fra ekskursioner og feltarbejde (under ”veldefineret religionsvidenskabeligt emne”) kan med fordel inddrages.

2. Fagets formål

Viden og færdigheder

Eleverne skal have viden om og forståelse af religioner og religiøse fænomener, og de skal kunne anvende religionsfaglig terminologi og grundbegreber.

Med dette menes det at fagets centrale grundbegreber som myte, ritual, kult, gudsopfattelse, menneskesyn, natursyn, tidsopfattelse, dogmer, etik, den religiøse erfaring og sekularisering kan anvendes af eleverne til karakteristik af religiøse fænomener. Dette betyder også, at eleverne både skal have forståelse for de enkelte fænomeners egenart i den pågældende religion og i en komparativ analyse kunne sammenligne fænomenerne på tværs af religioner.

Lærings – og arbejdskompetencer

Eleverne skal kunne analysere, fortolke og perspektivere religiøst materiale. Eleverne skal desuden have indsigt i forholdet mellem religiøse og ikke-religiøse virkelighedsopfattelser.

Dette punkt i læreplanen beskriver den almindelig faglig metode, der bruges i religionsundervisningen. At analysere en tekst betyder at man foretager en opløsning af teksten i dens bestanddele. I fortolkningen af teksten redegør man for tekstens betydningsindhold. At perspektivere betyder, at man betragter teksten fra andre synsvinkler, fx komparativt i forhold til andre religioner eller til ikke religiøse virkelighedsopfattelser. Hvis der er tale om andet materiale end tekst, er forholdet principielt det samme.

I behandlingen af det religiøse materiale vil der ofte være tale om at man benytter en vekselvirkning mellem udefra- og indefra-synsvinkler på stoffet.

Personlige og sociale kompetencer

Eleverne skal have et sådant kendskab til religion, at de på det personlige plan kan reflektere over og anvende religionsfaglig viden og indsigt i forhold til aktuelle problemstillinger. Elevernes skal i en verden præget af hurtig forandring og øget samkvem på tværs af kulturer kunne møde andre kulturer på baggrund af indsigt i religionernes funktion i samfundet.

Gennem de tilegnede kundskaber fra faget får eleverne et fagligt fundament for selvstændig stillingtagen til aktuelle problemstillinger og hermed muligheden for aktivt deltagelse i et moderne og demokratisk samfund.

Forståelsen af, at religioner er dynamiske, foranderlige og spiller sammen med de samfund, de lever i, gør det muligt for eleverne at forstå andre kulturer i en verden præget af hurtige forandringer og øget samkvem på tværs af kulturer.

Kulturelle og samfundsmæssige kompetencer

Eleverne skal have indsigt i sammenhænge og spændingsfelter inden for de enkelte religioner og mellem religionerne, og de skal have viden om religioners betydning for det enkelte individ, for grupper og for samfundet. Eleverne skal have en sådan selv- og omverdensforståelse at de kan skabe et fagligt fundament for selvstændig stillingtagen og aktiv deltagelse i det grønlandske samfund og i verdenssamfundet.

Beskæftigelsen med religiøse og ikke-religiøse livsanskuelser og bevidstgørelsen omkring forskellige synsvinkler på disse, giver elevernes viden om egne og andres kulturelle værdier. I et moderne og demokratisk samfund, hvor værdier og normer er til debat, er det religionsundervisningens opgave at kvalificere eleverne til sagligt og nuanceret at kunne tage del i samfundsdiskussionerne om disse emner.

3. Læringsmål og indhold

3.1 Læringsmål

Læringsmålene er de overordnede retningslinjer for og krav til undervisningen. De er samtidig bedømmelseskriterierne til eksamen, hvorfor målene er styrende i forhold til undervisningens indhold.

Eleverne skal kunne:

a) redegøre for væsentlige sider af eskimoisk religion, således som den er dokumenteret i Grønland såvel som i andre inuitområder. Herunder også eskimoisk kulturs møde med kristendommen og europæisk kultur samt den før-kristne traditions indflydelse på grønlandsk tilværelsesforståelse også i nyere tid.

b) redegøre for væsentlige sider af kristendommen i dens nutidige, historiske og formative skikkelse

c) redegøre for væsentlige sider af yderligere 1-2 verdensreligioner

Samt

i) formulere sig om etiske problemstillinger

På grund af eskimoisk religions historiske og aktuelle identitetsskabende rolle i det grønlandske samfund – såvel som i andre inuitsamfund – tildeles denne en særdeles grundig behandling. I kraft af kristendommens historiske og aktuelle betydning i såvel Grønland som i Europa og verdenssamfundet udgør også denne religion en obligatorisk del af kernestoffet. Som det er tilfældet ved behandlingen af kristendommen, hvor der fordres et grundigt arbejde med både dens ”formative, historiske og nutidige skikkelser” gør noget tilsvarende sig gældende ved eskimoisk religion. Her skal væsentlige sider af den oprindelige eskimoiske religion såvel som det eskimoiske-kristne kulturmøde og dens nutidige indflydelse på den grønlandske tilværelsesforståelse behandles indgående. Ved behandlingen af de øvrige religioner og det fjerde frit valgt emne er målene mindre ambitiøse. Ethiske problemstillinger behandles ikke nødvendigvis i særskilte forløb, men kan også udgøre en integreret del af arbejdet med de enkelte religioner eller emner

Vedr. målene for gennemgangen af eskimoisk religion, kristendommen og den eller de valgte verdensreligion(er) og det fjerde frit valgte emne under det supplerende stof henvises der i øvrigt til vejledningens bemærkninger til læreplanens Kernestof.

d) redegøre for centrale religiøse fænomener og anvende elementær religionsfaglig terminologi

Som beskrevet under ”Fagets formål, Viden og færdigheder” menes der, at fagets centrale grundbegreber som myte, ritual, kult, gudsopfattelse, menneskesyn, natursyn, tidsopfattelse, dogmer, etik, den religiøse erfaring og sekularisering kan anvendes af eleverne til karakteristik af religiøse fænomener. Dette betyder også, at eleverne både skal have forståelse for de enkelte fænomeners egenart i den pågældende religion og i en komparativ analyse kunne sammenligne fænomenerne på tværs af religioner.

Denne liste over religiøse fænomener skal ikke opfattes som udtømmende eller begrænsende, men som en opregning af en række centrale fænomener, som forekommer uomgængelige i beskæftigelsen med religioner. Det skal præciseres, at målet selvsagt ikke er, at eleverne tilegner sig en professionel brug af religionsvidenskabelig metode og terminologi, men at de bliver i stand til at anvende et antal velvalgte centrale begreber.

e) analysere, fortolke og perspektivere fagets dokumentariske materiale, herunder vurdere, hvorvidt et givet materiale anskuer en religion indefra eller udefra, dvs. fra en deltagersynsvinkel eller et eksternt, evt. religionskritisk synspunkt

Igennem undervisningen skal eleverne trænes i analyse af fagets dokumentariske materiale. Herved forstås først og fremmest tekster i traditionel forstand, men herudover kan også billeder, film, religiøse genstande, musik, etc. inddrages.

På det overordnede plan har en kritisk analyse naturligvis store lighedspunkter med tekstanalyse i andre humanistiske fag. Afgørende er det at eleverne lærer at karakterisere teksten, herunder at stille spørgsmålene: Hvem er teksten skrevet af, hvem er teksten skrevet til, hvad er baggrunden for tekstens tilblivelse og hvad er teksten tema og standpunkt? Hvilken autoritet må den pågældende tekst formodes at have i en given religion – er der tale om en af religionens normative skrifter (en klassiske tekster, fx fra Det gamle Testamente eller en sura fra Koranen), et religiøst overhoveds betragtning eller en repræsentant for et religiøst mindretal? I den forbindelse er det vigtigt i undervisningen at pointere forskellen mellem tekster, der belyser en religion indefra, altså fra en deltagersynsvinkel – eller udefra, fx, fra en subjektiv modstanders synsvinkel eller fra en mere objektiv, religionsvidenskabelig synsvinkel. Gennem denne fokusering på tekster og billeder som indlæg i en samtale trænes eleven i ikke at tage tekstens sag for pålydende, men altid at bedømme den beskrevne sag i forhold til en given kontekst. Specielt i forhold til inddragelse af tekster fra nettet er disse kritiske overvejelser afgørende. Til karakteristikken hører også genre- og materialebevidsthed, herunder kendskab til fagspecifikke genrer: myte, lignelse, evangelietekst, sura, bøn etc.

Analysen og fortolkningen af tekstens indhold skal naturligvis relateres til fagets begreber og metoder og dermed indkredse på hvilken måde de religiøse fænomener kommer til udtryk i den eller de pågældende tekster. Perspektivering giver mulighed for at sætte de enkelte religioners tekster i relation til andre religioner. Dette betyder, at eleverne både skal have forståelse for de enkelte fænomeners egenart i den pågældende religion og i en komparativ analyse kunne sammenligne fænomenerne på tværs af religioner. I forhold til religionernes klassiske tekster kan disse ligeledes perspektiveres til moderne, aktuelle problemstillinger i en given religion og dermed tydeliggøre, hvorledes de klassiske tekster læses forskelligt i forskellige perioder.

f) sætte religionerne og deres virkningshistorie i relation til udvalgte aspekter af almen, ikke-religiøs eller sekulariseret kultur og tænkning

Undervisningen skal anskueliggøre, hvorledes religionerne har påvirket den senere ikke-religiøse eller sekulariserede kultur og tænkning. Dette betyder at undervisningen skal give eleverne faglige forudsætninger for at vurdere, hvorvidt der fx er en forbindelse mellem det jødisk og kristne natursyn og den senere industrialisering og teknologiske udvikling i Europa.? Er der en sammenhæng mellem det kristne menneskesyn og det sekulære menneskerettighedsbegreb i FN-konventionen? Hvad er sammenhængen mellem den kristne næstekærlighedstanke og forestillingen om en moderne velfærdsstat i Grønland og Danmark? Er der en påvirkning fra de østlige religioner på den nutidige og New Age-inspirerede neoshamanisme i Grønland.

Også beskæftigelsen med religionsfilosofi og sekulær etik opfylder kompetencekravet under dette punkt, idet disse størrelser er vokset ud af en kritik af en religiøs tilværelsestolkning.

g) demonstrere en reflekteret forståelse af religioners og livsanskuelsers betydning for menneske, samfund og kultur

I den religionsvidenskabelige tradition opfattes religioner og livsanskuelser som klassifikationssystemer, der fortolker virkeligheden og derfor har afgørende betydning for synet på menneske, samfund, kultur. Kultur skal her forstås bredt – således er fx natursynet en integreret del af kulturen. Forholdet mellem religion og kultur har mange andre aspekter, fx sociale, økonomiske, politiske og økologiske. Ikke alle

aspekter kan dækkes i undervisningen i den enkelte klasse, her vil det konkrete valg af tekster og emner være afgørende.

h) på et fagligt grundlag indgå i en debat om egne og andres kulturelle værdier og på denne måde kvalificeres til det globale samfund.

Beskæftigelsen med religiøse og ikke-religiøse livsanskuelser og bevidstgørelsen omkring forskellige synsvinkler på disse, giver elevernes viden om egne og andres kulturelle værdier. I et moderne og demokratisk samfund, hvor værdier og normer er til debat, er det religionsundervisningens opgave at kvalificere eleverne til sagligt og nuanceret at kunne tage del i samfundsdiskussionerne om disse emner.

§ Kernestof

Kernestoffet er:

a) eskimoisk religion, således som beskrevet under læringsmål

Hovedvægten i undervisningen i den oprindelige eskimoiske religion er centreret omkring det grønlandske materiale, hvilket først og fremmest skyldes ønsket om at implementere en kulturbaseret undervisning. Dette betyder imidlertid ikke, at man udelukkende anvender grønlandsk kildemateriale, men at man også inddrager myter, beretninger og dokumentarisk materiale fra de øvrige inuitområder – Canada, Alaska, Sibirien – der i sin struktur og i sit indhold minder meget om det grønlandske materiale. Det gør sig ikke mindst gældende i forhold til de centrale religiøse forestillinger, der findes både i Grønland og i de øvrige arktiske områder.

Undervisningen i den oprindelige eskimoiske religion omfatter en lang række knudepunkter: Mytebegrebet med vægt på skabelses- og oprindelsesmyterne, kosmologien og sjælelæren herunder inua-begrebet og natursynet.

Havets Moder og Månemanden som personificerede guddomme.

De eskimoiske ritualer: Tabureglerne, fangstritualerne og overgangsritualerne.

Angakkoq & shamanisme-begrebet: Udvælgelsen, uddannelsen, indvielsen og toornat-begrebet, sjæleflugtsritualet, angakkoqs funktioner i samfundet, de kristne og naturvidenskabelige samt senere fortolkninger af angakkoq. Man kan også her komme ind på begreber som neoshamanisme og ekstase-begrebet som komparativt fænomen i andre kulturer, fx mongolsk og samisk shamanisme.

Undervisningen i det eskimoiske-kristne kulturmøde kan omfatte følgende punkter:

Hans Egede og kristendommens indførelse og den videre kolonisering af Grønland, de kristne missionærer syn på den eskimoiske religion og samfund, herunder kønsmoralen, synet på angakkoq, guddommene og tabureglerne. Detronisering af den oprindelige forestillingsverden, synkretistisk overfladekristendom og den religiøse vækkelse er emner, der ligeledes kan inddrages.

Undervisningen i *den før-kristne traditions indflydelse på grønlandsk tilværelsesforståelse også i nyere tid* kan omfatte: Overleveret sjælelære, navnesjælen og spøgelsestro, neoshamanisme,

moderne healertro og maskedans, før-kristen tradition som kolonial frigørelse og grønlandsk identitetsmarkør, traditionel eskimoisk naturopfattelse & moderne marketing

b) kristendommen, herunder tekster fra Det Gamle og Det Nye Testamente, tekster fra nedslag i kristendommens historie samt nutidige kristne tekster.

Fra Det Gamle Testamente må der udvælges ganske få centrale tekster, fx skabelses- og syndefaldsmyterne og tekster vedr. pagtstanken og messiasforventningerne. Formålet er, at det kommer til at stå klart for eleverne, hvordan der er både kontinuitet og et spændingsforhold mellem Det Gamle Testamente og jødedommen på den ene side og Det Nye Testamente og kristendommen på den anden. Det søges tydeliggjort, hvordan grundtanker i GT og den antikke jødedom nytolkes i NT.

Med kristendommens ”formative” skikkelse tænkes netop på dens udtryk i Det Nye Testamente, hvorfra det vil være naturligt at læse tekster fra evangelierne og eventuelt de paulinske skrifter. Fortrolighed med den bibelske fortælling, sådan som den foreligger i både GT og NT, er en vigtig forudsætning for undervisningen i kristendom.

Kristendommens historie kan kun gennemgås ganske summarisk på grundlag af fremstillinger og med få nedslag i vigtige forfatterskaber og historiske perioder, eksempelvis Augustin, Frans af Assisi, reformationen, Martin Luther eller vækkelserne i det 19. og tidlige 20. århundrede i Danmark og Grønland. Det historiske stof må imidlertid ikke stå i vejen for, at kristendommen behandles som en nutidig og levende religion. Det skal på én gang sikres, at eleverne får en forståelse af kristendommen, som den udfolder sig i grønlandsk og europæisk kontekst, og at de ser den – som de øvrige religioner – i et globalt perspektiv.

c) en anden verdensreligion, herunder klassiske og nutidige tekster fra den pågældende religion

Hvad angår kernestoffets anden verdensreligion, jødedommen, islam, hinduismen eller buddhisme, er læreplanens formulering mindre bindende, således at der er større frihed til at vælge synsvinkel og omfang. Det vil dog være naturligt ved enhver religion at inddrage helt grundlæggende klassiske tekster samt nutidige tekster, men der er stor frihed til at lægge synsvinkler og vægtning efter eget valg, evt. i samspil med andre fag.

d) religionernes centrale fænomener som myte, ritual, kult, etik, lære, den religiøse erfaring og religionernes organisering.

En væsentlig side af religionsfagets metode er identifikationen og uddybelsen af de ovennævnte fænomener – hvor listen naturligvis ikke er udtømmende. Kernestof er således både beskæftigelsen med et udvalg af disse fænomener under gennemgangen af de enkelte religioner – og en overordnet, tværreligiøs beskæftigelse med begreber som fx myte og ritual. Udvalgelse af fænomener, der både repræsenterer den teoretiske og den praktiske, den indre, individuelle og den ydre, sociale side af religionerne, garanterer en nuanceret fremstilling af religiøs praksis.

3.3 Supplerende stof

Det supplerende stof uddyber og perspektiverer kernestoffet eller inddrager nye faglige områder på en sådan måde, at fagets historiske, nutidige, samfundsmæssige og etiske aspekter bliver fremhævet.

I det supplerende stof indgår et emne, der kan være af etisk, filosofisk, evt. religionssociologisk, religionspsykologisk eller religionsfilosofisk art. Alternativt kan der indgå et andet veldefineret religionsfagligt emne, som eventuelt kan omfatte en empirisk undersøgelse, ligesom man kan læse yderligere en religion efter eget valg.

Som i kernestoffet skal der også i det supplerende stof i videst muligt omfang perspektiveres til både grønlandske og globale forhold.

Frihedsgraden med hensyn til det fjerde emne i det supplerende stof i religion er stort.

Etik og religionsfilosofi er en af mulighederne for at opfylde kravet under det fjerde emne. Dette kan fx være et egentligt etikforløb i hvilket, der behandles en afgrænset etisk problemstilling, fx medicinsk etik med udgangspunkt i de etiske traditioner: pligt- og nytteetik. Af religionsfilosofiske emner, hvori etiske problemstillinger også kan indgå, kan nævnes: eksistentialisme, satanisme eller ateisme, ligesom religionskritiske filosoffer, som fx Marx, Nietzsche og Freud kan inddrages.

Eksempler på ”et veldefineret religionsfagligt emne” kan udover religionssociologi, religionspsykologi og religionsfilosofi, der nævnes direkte i læreplanen, også være emner, som for eksempel: nyreligiøse bevægelser, civil religion etc., hvor man evt. også kan inddrage feltarbejde.

”En religion efter eget valg” åbner op for, at læreren og holdet får en betydelig indflydelse på emnevalget, idet alle religioner kan komme på tale. Således kan såvel historiske religioner – eksempelvis nordisk, græsk-romersk religion m.m. – som nutidige religioner og virkelighedsopfattelse læses.

Det supplerende stof i religion kan ydermere omfatte alle historiske, religionssociologiske, -psykologiske og -filosofiske tilgange, der inddrages for at uddybe og perspektivere kernestoffet, ligesom samfundsvidenskabelige discipliner og materialetyper med fordel kan inddrages. Med hensyn til materialevalget – som det også fremgår under arbejdsformerne – kan en lang række materialer: billeder, film, musik, arkitektur og religiøse genstande komme på tale som supplerende stof, der understøtter formidlingen af kernestoffet.

Det supplerende materiale skal i videst muligt omfang perspektiveres til grønlandske såvel som internationale forhold.

4. Tilrettelæggelse

4.1 Didaktiske principper

a) Undervisningen skal tage udgangspunkt i elevernes faglige niveau og viden.

Læreren skal ved opstarten af et nyt forløb ved undervisningens begyndelse tage udgangspunkt i elevernes faglige forudsætninger og niveau. Dette betyder i praksis, at læreren ikke skal tilrettelægge undervisningen på et for højt fagligt niveau i forhold til eleverne eller ud fra antagelser om et fagligt niveau hos eleverne, som læreren evt. kender fra andre gymnasier, fx fra gymnasier i Danmark. Læreren skal altså først danne sig et indtryk af klassens elever og deres faglige styrker og svagheder og derefter tilrettelægge det faglige niveau i undervisningen. Det skal her påpeges, at dette gør sig gældende ved undervisningens begyndelse, ved undervisningens afslutning før eksamen skal eleverne selvfølgelig opfylde de eksplicite krav i fagets læringsmål.

Ligeledes skal læreren være bevidst om at den enkelte klasse meget sjældent har en fællesnævner for fagligt niveau, især ikke ved undervisningens begyndelse ved skoleårets start. Problemet med fagligt og niveaumæssigt set uhomogene klasser, kan løses ved at inddrage undervisningsdifferentiering i undervisningen (evt. dybdedifferentiering i gruppearbejdet, hvor de stærke elever får mere komplekse materialer eller mere stof, end de svage og breddedifferentiering i klasseundervisningen, hvor de svage elever fra læreren får gentaget de faglige pointer en ekstra gang).

Se endvidere om kulturbaseret undervisning, læringsdialog og elevernes interesser og ønsker i det nedenstående.

b) Undervisningen tilrettelægges, så den i videst muligt omfang har karakter af en læringsdialog mellem lærer og elever.

Undervisning må aldrig blive envejskommunikation. Begrebet ”læringsdialog” indgår i en undervisningsform, hvor læreren indgår i en ligeværdig dialog og debat med eleverne og tager elevernes svar og holdninger alvorligt, samtidig med at denne udfordrer deres vante forestillinger for at skabe refleksion og indsigt hos eleverne. En læringsdialogen kan også tage form af ”modelling”, hvor læreren, som ”kognitiv rollemodel” forsøger at anskueliggøre en faglig tankemåde eller begrebsdannelse. Dette kan fx gøres ved at læreren stiller faglige spørgsmål i en systematisk og taxonomisk rækkefølge for at demonstrere en faglig argumentationsopbygning for eleverne, så eleverne selv opnår evnen til analytisk og refleksiv tænkning. En læringsdialog kan også være en faglig samtale, hvor læreren ved hjælp af åbne men bevidst valgte spørgsmål forsøger at lade eleverne sætte tanker og ord på deres egne erfaringer og ubevidste viden, ligesom faglige diskussioner imellem eleverne indbyrdes selvfølgelig også er læringsdialoger. Læringsdialogen kan også indgå i en anden form for ”modelling”, adfærdsmodellering, hvor læreren i praksis og igennem sin egen fremfærd i klassen demonstrerer hvorledes han eller hun ønsker eleverne skal agere, således at de kan blive tolerante, fordomsfri men kritisk tænkende menneske, der kan deltage i samfundets demokratiske processer og dets øvrige interkulturelle sammenhænge.

Grundlæggende set kan ”læringsdialogen” kun trives i et trygt og inspirerende studiemiljø, præget af respekt og tolerance for klassens gymnasiale subkultur og den enkeltes kulturelle og sociale baggrund.

c) Undervisningen tilrettelægges, så der veksles mellem forskellige undervisningsformer.

Variation i arbejdsformerne er et ufravigeligt krav til god undervisning. At ”alle elever ikke lærer ens” er en veldokumenteret antagelse i den pædagogiske forskning. Dette betyder også at kun en vekslende organisering af arbejdsformerne i undervisningen gør det muligt at tilgodese elevernes forskellige læringsstile. Valget af arbejdsformer skal derfor bygge på principper om variation og progression i alle henseender, således at man opnår en vekslende organisering, herunder klasseundervisning, individuelt arbejde, par- og gruppearbejde

Undervisningen skal endvidere tilrettelægges, så eleverne gradvist trænes i mere selvstændige arbejdsformer: Fra lærerstyring og klasseundervisning til en højere grad af elevstyring både med hensyn til tilegnelse og formidling af stoffet. Eksempel på en elevstyret organisering kan fx være projektlignende arbejdsformer, hvor eleverne i en kortere eller længerevarende periode individuelt eller i grupper er ansvarlige for afgrænsning af en problemstilling, supplerende informationssøgning og formidling af stoffet til klassen. Sidstnævnte er et eksempel på den ønskede progression i undervisningen, hvor det studieforbereende aspekt styrkes.

d) Undervisningen tilrettelægges, så elevernes interesser og behov tilgodeses, så eleverne får mulighed for at opleve faget som spændende, relevant og vedkommende.

Formuleringen tager udgangspunkt i det didaktiske spændingsfelt mellem fagets eksplicite læringsmål og kernefaglighed på den ene side og elevernes ønsker og interesser på den anden side. Opfyldelsen af fagets faglige mål er selvfølgelig et ufravigeligt krav til undervisningen, men dette må ikke betyde, at eleverne udelukkes for elevindflydelse på emnevalg, materialevalg og arbejdsformer, så der opstår en naturlig vekselvirkning mellem faglighed og elevernes ønsker og interesser. På denne måde styrkes grundlaget for elevernes faglige udvikling samtidigt med, at man bruger elevernes kendte erfaringsverden som udgangspunkt for genereringen af ny viden og erfaring, således at faget opleves som spændende, relevant og vedkommende for eleverne.

e) Undervisningen tilrettelægges, så der både er faglig progression i de enkelte forløb og temaer såvel som progression i udvikling af fagsprog og terminologi, så eleven gradvis opøves i mere selvstændige arbejdsformer og kompleks tænkning

Læring kan opfattes som en progressiv og akkumulativ læringsproces, hvor det enkelte faglige begreb i undervisningen bygges ovenpå det foregående og danner en form for syntese med dette, hvorved der opstår en akkumuleret begrebsdannelse hos eleven. Dette betyder derfor, at undervisningen skal tilrettelægges med både en gradvis taksonomisk progression i de enkelte forløb og temaer såvel som med en systematisk og logisk progression i udvikling af terminologi og fagsprog, ikke mindst af hensyn til svage elever, eller elever, der har undervisningssproget, som et andetsprog. Dette betyder altså, at man bør undgå den værste ad hoc-undervisning, hvor fagbegreber og termer flyver rundt i klassen i flæng. Det er ofte den langsomme men tydelige,

systematiske og faglogiske rækkefølge i præsentationen af terminologi og fagsprog, der gør det muligt for de svage eller sprogligt svagtstillede elever, at forstå selv avancerede og kompleks fagbegreber.

f) Undervisningen tilrettelægges, så der i videst muligt omfang perspektiveres til det omgivende samfund.

Formuleringen har baggrund i tankerne om kulturbaseret undervisning, der i al sin enkelthed betyder, at undervisningen tager sit udgangspunkt i den sociale og samfundsmæssige kontekst, hvori læringen foregår og eleven befinder sig. Dette betyder i praksis, at læreren i sin undervisning i så høj grad som muligt inddrager elevernes forudsætninger og sociale og kulturelle baggrund, og perspektiverer sin undervisning til denne (kontekstualisering), så undervisningen opleves som relevant for eleverne. På denne måde styrkes grundlaget for elevernes faglige udvikling samtidigt med, at man bruger elevernes kendte erfaringsverden som udgangspunkt for genereringen af ny viden og erfaring.

Religionerne betragtes både som unikke, kulturelle og historiske dannelser, hver med deres særlige identitet og problematik, og ud fra et komparativt perspektiv med anvendelse af religionsfænomenologiske kategorier.

Den fagdidaktiske tilgang til religion er i sit udgangspunkt dobbelt: På den ene side behandles de udvalgte religioner som særegne kulturelle og historiske dannelser, hver med deres særlige form, indhold og identitet og styret af sin egen indre logik. På den anden side behandles religion i et religionsfænomenologisk perspektiv som en tværkulturel størrelse med gennemgående temaer og problemstillinger, der kan gøres til genstand for en komparativ analyse.

Se i øvrigt ”læringsmål, g”

4.2 Arbejdsformer

Der skal fokuseres på undervisningsformer, der tilgodeser elevernes udvikling af fagsprog, refleksion og evne til kompleks tænkning. Der lægges en progression ind i forløbet, så eleverne gradvis trænes i selvstændig tilegnelse og formidling af stoffet..

Studiet af religion på et religionsvidenskabeligt grundlag stiller krav om et specifikt religionsfagligt fagsprog og evnen til refleksion og kompleks tænkning. Læring kan på denne måde opfattes som en progressiv og akkumulativ læringsproces, hvor det enkelte faglige begreb i undervisningen bygges ovenpå det foregående og danner en form for syntese med dette, hvorved der opstår en akkumuleret begrebsdannelse hos eleven. Dette betyder derfor at undervisningen skal tilrettelægges med både en gradvis taksonomisk progression i de enkelte forløb og temaer såvel som med en systematisk og logisk progression i udvikling af terminologi og fagsprog, ikke mindst af hensyn til svage elever, eller elever, der har undervisningsproget, som et andetsprog.

Undervisningen skal endvidere tilrettelægges, så eleverne gradvist trænes i mere selvstændige arbejdsformer: Fra lærerstyring og klasseundervisning til en højere grad af elevstyring både med

hensyn til tilegnelse og formidling af stoffet. Eksempel på en elevstyret organisering kan fx være projektlignende arbejdsformer, hvor eleverne i en kortere eller længerevarende periode individuelt eller i grupper er ansvarlige for afgrænsning af en problemstilling, supplerende informationssøgning og formidling af stoffet til klassen. Sidstnævnte er et eksempel på den ønskede progression i undervisningen, hvor det studieforbereende aspekt styrkes.

Valget af arbejdsformer skal bygge på principper om variation og progression i alle henseender, således at man opnår en vekslende organisering, herunder klasseundervisning, individuelt arbejde, par- og gruppearbejde

Variation i arbejdsformerne er et ufravigeligt krav til god undervisning. At ”alle elever ikke lærer ens” er en veldokumenteret antagelse i den pædagogiske forskning. Dette betyder også at kun en vekslende organisering af arbejdsformerne i undervisningen gør det muligt at tilgodese elevernes forskellige læringsstile.

Tankerne om, at eleven skal være i centrum, og dermed at det er elevens læring, der er i centrum, kan her give sig udtryk i elevindflydelse på arbejdsformerne.

Elevernes ønsker til foretrukne arbejdsformer varierer fra klasse til klasse. Derfor vil en øget elevindflydelse på dette område for de fleste klassers vedkommende ikke være i modsætning til en naturlig vekselvirkning mellem kravet (i ”læringsmålene” og ”kernestoffet”) om en fagdidaktisk og faglogisk progression i formidlingen af grundbegreberne og fagsproget i fx den lærerstyret klasseundervisning til mere elevstyrede og selvstændige arbejdsformer, der har et mere anvendelsesmæssigt sigte for eleverne.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den både tilgodeser såvel elever, der har undervisningssproget som førstesprog, som elever der har det som andetsprog,

Formuleringen skal forstås i forbindelse med tankerne om at alle lærere i det grønlandske gymnasium er sproglærere. Undervisningen i alle fag skal tilrettelægges således, at den både styrker elevernes faglige og sproglige niveau.

Der lægges her vægt på en funktionel sprogudvikling hos den enkelte elev i forbindelse med arbejdet med det faglige stof. Målet for den andetsprogpædagogiske praksis er at udvikle elevernes kommunikative kompetencer på såvel modersmål som andetsprog. En central opgave for læreren er derfor at sikre, at eleverne i timerne får mulighed for at bruge og anvende både deres modersmål og deres andetsprog. Arbejdet med sproglige delfærdigheder – eksempelvis at lytte – læse – tale – skrive – indgår derfor som en naturlig del af fagets udfordringer også af religion. Andetsprogpædagogikken er derfor en naturlig forlængelse af at sætte elevens læring i centrum.

Formuleringen har ligeledes en tydelig sammenhæng med anvendelsen af de før-faglige begreber i undervisningen. Før-faglige begreber er de ord eller termer, som læreren eller det faglige materiale, bruger til at forklare de centrale grundbegreber og termer i faget med. Disse før-faglige begreber omfatter almene før-faglige begreber, der også benyttes i andre fag: (*resume, argumentere, redegøre, analysere,*

hybrid) eller før-faglige begreber inden for religion: (*ofring, forkyndelse, kapitel, kultisk praksis, forsoning, helliggørelse, m.m.*). Det skal her påpeges, at der i denne forbindelse selvfølgelig ikke menes de obligatorisk faglige grundbegreber, som myte, ritual, gudsopfattelse, menneskesyn, m.m. som eleverne gennem deltagelse i undervisningen selvfølgelig må forventes at forstå betydningen og anvendelsen af. Ofte forudsætter undervisere, at disse udtryk og deres definition er velkendte for eleverne, idet det er hyppigt forekommende ord, der har en form for ”almen karakter”. Dette er imidlertid langt fra tilfældet – heller ikke for elever, der undervises på deres modersmål – og manglende fortrolighed med disse begrebers indhold vil ofte være bremsende for de studerendes forståelse og læring. Det gælder i højere grad for elever fra familier uden studietraditioner og i endnu højere grad for elever, der undervises på et sprog, der ikke er deres modersmål. Læreren skal derfor i sin undervisning være bevidst om, hvorvidt eleverne forstår betydningen af disse før-faglige begreber, før de benyttes i klassen, så underviserne ikke koncentrerer sig om at forklare avancerede men nødvendige faglige grundbegreber ved hjælp af – for eleverne ukendte - ”simple” før-faglige begreber, med fare for at efterlade eleverne med en ”halv forståelse” eller med mangler i deres faglige begrebsdannelse. Det skal her understreges, at avancerede og nødvendig faglige grundbegreber, sagtens kan forklares ved brug af mere enkle ord og formuleringer, uden at det derved går ud over den dybere forståelse af grundbegreberne.

Formuleringen skal endelig ses i forhold til hvad, der tidligere er blevet sagt om udviklingen af elevernes faglige begrebsdannelse og evne til kompleks tænkning.

Den vigtigste tilgang til fagets emner er arbejdet med tekster, der analyseres, fortolkes og perspektiveres. Desuden inddrages andet kildemateriale såsom billedstof, religiøse genstande, musik, interview, iagttagelser fra feltarbejde eller ekskursioner. Den nødvendige baggrundsviden sikres ved inddragelse af sekundærfremstillinger såsom lærebogsmateriale, opslagsværker og informationer fra internettet.

Den vigtigste tilgang til fagets emner er, som der er lang tradition for i religionsfaget, arbejdet med *tekster*. Religionsfaget operer i denne forbindelse med flere tekststyper, fra ”klassiske ” over ”repræsentative” tekster til forskellige former for fremstillinger og andre informationskilder.

Den typiske klassiske tekst er hentet fra en religions kanon, fx Bibelen, Koranen, Bhagavadgitaen eller Upanishaderne. Som eksempel på typiske repræsentative tekster kan nævnes uddrag fra en troslære eller en intern introduktion til den pågældende religion, prædikener og debatindlæg, som repræsenterer væsentlige positioner i de pågældende traditioner.

I feltet mellem klassiske og repræsentative tekster ligger en række tekster, som ikke er direkte kanoniske, men som i den pågældende religion tilskrives en særlig høj status. Som eksempler kan nævnes Hadith inden for islam eller de oldkirkelige bekendelser og de reformatoriske hovedskrifter inden for kristendommen.

Når der er tale om at give en oversigt over fx et historisk forløb i en religion eller præsentere historisk baggrundsmateriale for et bestemt religiøst tema, vil det være naturligt, at der fortrinsvis arbejdes med lærerbogs fremstillinger, der kan give en kort historisk eller social baggrund for problemstillingen eller der bruges opslagsværker eller internettet, hvor man læser udvalgte artikler om den enkelte religion eller tema.

Det skal understreges, at fagets materiale ikke kun er tekster, men også billeder, film, religiøse genstande, musik, arkitektur og andre frembringelser. Der er principielt tale om en uendelig række af muligheder for at beskæftige sig med den måde, hvorpå de enkelte religioner manifesterer sig materielt. Det er vigtigt at give eleverne en forståelse af, at man ikke kan beskæftige sig kvalificeret med en religions billeder og genstande uden at tilegne sig en viden om den pågældende religions traditioner, mytologi og ikonografi.

For analyse, fortolkning og perspektivering af tekster og andet dokumentarisk materiale, se under ”læringsmål, d og e”

En anden indgangsvinkel til arbejdet med religion er feltarbejde. Til forskel fra den traditionelle ekskursion er feltarbejdet karakteriseret ved det mere indgående og metodisk bevidste forarbejde og den faglige efterbehandling. Begge dele er væsentlige forudsætninger for et vellykket feltarbejde. Kernen er dog selve mødet enten gennem deltagerobservationen eller interviews. Her skal eleverne lære at opleve sig selv som iagttagere og lyttere i en verden, som måske er dem meget fremmedartet, og som de skal forholde sig objektivt og registrerende til. Gennem feltarbejdet får eleverne indblik i religiøse selvforståelser – religiøse forestillinger får et ”ansigt”, hvilket kan være med til at nedbryde fordomme. Feltarbejde bidrager herved til elevernes både faglige og personlige dannelse.

IT skal inddrages i undervisningen i form af informationssøgning, fremstilling og præsentation af religionsfagligt materiale, herunder lærerfremlæggelser, elevoplæg og konference, evt. artikelproduktion til åben kulturdatabase.

Religionerne er stærkt repræsenteret på internettet i form af officielle og lægmands hjemmesider, nationale og lokale afdelinger for kirker, sekter, kulter, tekstdatabaser, gudstjenester online osv. Der findes også religiøse fællesskaber, som kun eksisterer i cyberspace. Det er naturligt at anvende it i faget, når man beskæftiger sig med religionernes udtryks- og kommunikationsformer: billeder, arkitektur, symboler, lyd og tekst.

De eksisterende internetressourcer i religion er mange – her skal kun nogle få anføres.

Religion på EMU'en: <http://www.emu.dk/gym/fag/re/index.html>

Fagenes Infoguide Religion: <http://infoguide.emu.dk/CategoryProcessor.pub?catid=61>

Online tekster og leksika, herunder de store søgemaskiner/databaser, fx

Myths & legends: <http://home.comcast.net/~chris.s/myth.html>

Bibelen on-line: <http://www.bibelselskabet.dk/danbib/web/bibelen.htm>

Koranen online: <http://www.forlagetvandkunsten.dk/97507/>

Kristeligt Dagblads religionsportal: <http://www.religion.dk/>

BBC's guide til verdensreligionerne:

http://www.bbc.co.uk/worldservice/people/features/world_religions/

DR undervisning: <http://www.dr.dk/islam/index.asp%20>

DR ”Tro”: <http://www.dr.dk/Tro/index.htm>

Islamicity: <http://www.islamicity.com>

Kalkmalerier: <http://www.kalkmalerier.dk/index.php>

Bioetik: Etisk Råds hjemmeside www.etiskraad.dk

Der henvises endvidere til EMU's side med gode råd til kildekritik:

<http://www.emu.dk/soegning/kritisk/index.html>

Ved al brug af it i undervisningen er det af afgørende betydning, at der sker en omhyggelig pædagogisk tilrettelæggelse, som udstikker retningslinjer og anviser hensigtsmæssige procedurer, således at tidsforbruget holdes under kontrol.

Ved informationssøgning på internettet er det derfor vigtigt at definere opgaven meget præcist, og det er ofte hensigtsmæssigt at afgrænse feltet ved at forsyne eleverne med gode hjemmesideadresser. Kravet om, at eleverne skal trænes i at vurdere kilders relevans, subjektivitet/objektivitet etc., er helt parallelt med kravene til arbejde med tekster i øvrigt.

It kan selvfølgelig også anvendes til præsentation af religionsfagligt materiale, fx gennem lærerfremlæggelser eller elevoplæg med PowerPoint eller andre præsentationsprogrammer.

It kan ligeledes bruges interaktivt, hvor eleverne diskuterer, løser opgaver eller arbejder it-baseret gennem dele af et forløb eller ved feltarbejde eller flerfaglige projektarbejder.

I forbindelse med feltarbejde eller flerfagligt projektarbejde kan der ligeledes arbejdes med spørgeskemaer om folks tro.

Som en del af et forløb eller flerfagligt projekt kan der etableres en elektronisk logbog. Eleverne kan på skift referere de enkelte timer eller lave resumeer af delgruppers arbejde og dernæst lægge referaterne på et conferencesystem eller på en fælles hjemmeside. Logbogen er med til at træne elevernes skriftlige formuleringsevne i faget, og samtidig er eleverne medansvarlige for at skabe overblik over fag og emne.

Eleverne kan stille spørgsmål til religiøse eksperter, undersøge og deltage i diskussionsgrupper, teste viden i tests og quizzer. Læreri og med en vis underholdningsværdi er fx to spil: Do-It-Yourself Deity og Battleground God fra <http://www.philosophersnet.com/> (The Philosopher's Magazine)

Udvikling af elevernes argumentatoriske kompetence i form af evnen til at give en klar og struktureret fremlæggelse af et stof.

I et overvejende mundtligt fag som religion, skal der arbejdes eksplicit med træning af elevernes retoriske og argumentatoriske kompetence i form af evnen til at give en klar og struktureret fremlæggelse af et stof. Opøvelsen af denne kompetence, der også kan bruges i andre fag, understreger undervisningens studieforberevende aspekt.

4.3 Fagsprog

Undervisningen skal tilrettelægges, således at der arbejdes systematisk med udvikling af elevernes fagsprog og forståelse og anvendelse af fagets terminologi.

Studiet af religion på et religionsvidenskabeligt grundlag stiller krav om et specifikt religionsfagligt fagsprog og evnen til refleksion og kompleks tænkning. Læring kan på denne måde opfattes som en progressiv og akkumulativ læringsproces, hvor det enkelte faglige begreb i undervisningen bygges ovenpå det foregående og danner en form for syntese med dette, hvorved der opstår en akkumuleret begrebsdannelse hos eleven. Dette betyder derfor at undervisningen skal tilrettelægges med både en gradvis taksonomisk progression i de enkelte forløb og temaer såvel som med en systematisk og logisk progression i udvikling af terminologi og fagsprog, ikke mindst af hensyn til svage elever, eller elever, der har undervisningssproget, som et andetsprog.

Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne gradvis opnår en sikkerhed i forståelse og brug af før-faglige begreber.

Der skal i undervisningen arbejdes systematisk og progressivt med at opbygge elevernes fortrolighed med før-faglige begreber (*resume, argumentere, redegøre, analysere, hybrid* eller før-faglige begreber inden for religion: *ofring, forkyndelse, kapitel, kultisk praksis, forsoning, helliggørelse, m.m.* Det skal her påpeges, at der i denne forbindelse selvfølgelig ikke menes de ”obligatoriske” faglige grundbegreber, som myte, ritual, gudsopfattelse, menneskesyn, m.m. som eleverne gennem deltagelse i undervisningen selvfølgelig må forventes at forstå betydningen og anvendelsen af). Ofte forudsætter undervisere, at disse udtryk og deres definition er velkendte for eleverne, idet det er hyppigt forekommende ord, der har en form for ”almen karakter”. Dette er imidlertid langt fra tilfældet – heller ikke for elever, der undervises på deres modersmål – og manglende fortrolighed med disse begrebers indhold vil ofte være bremsende for de studerendes forståelse og læring. Det gælder i højere grad for elever fra familier uden studietraditioner og i endnu højere grad for elever, der undervises på et sprog, der ikke deres modersmål. Læreren skal derfor i sin undervisning være bevidst om, hvorvidt eleverne forstår betydningen af disse før-faglige begreber, før de benyttes i klassen, så underviserne ikke koncentrerer sig om at forklare avancerede men nødvendige faglige grundbegreber ved hjælp af – for eleverne ukendte - ”simple” før-faglige begreber, med fare for at efterlade eleverne med en ”halv forståelse” eller med mangler i deres faglige begrebsdannelse. Det skal her understreges, at avancerede og nødvendig faglige grundbegreber, sagtens kan forklares ved brug af mere enkle ord og formuleringer, uden at det derved går ud over den dybere forståelse af grundbegreberne.

4.4 Samspil med andre fag

Undervisningen skal tilrettelægges, så der i perioder arbejdes tværfagligt og drages paralleller til andre fags vidensområder. Igennem samspillet mellem fagene fremmes elevernes forståelse af religionernes virkningshistorie og religionernes samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning

Samspillet med andre fag vil være afhængig af hvilke studieretninger Religion C indgår i i 3 G, men mulighederne for tværfagligt samarbejde er mange, da religion har berøringsflader med både andre humanistiske såvel som samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige fag. Endvidere har faget

rige muligheder for at kunne medvirke i skolens øvrige faglige og sociale liv via fællesarrangementer, temadage, ekskursioner og studieture.

5. Evaluering

5.1 Løbende evaluering

Gennem individuel, faglig vejledning skal den enkelte elev bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i sit faglige standpunkt, herunder både svage og stærke sider. Mindst en gang i hvert semester skal der ske en evaluering af elevens arbejdsindsats, aktive deltagelse og engagement i undervisningen.

Det skal sikres, at der er en passende balance mellem evalueringsaktiviteter og egentlig undervisning og studiearbejde. Det bør medtænkes, at en lang række evalueringselementer er integreret i den almindelige undervisningsaktivitet og det almindelige samvær med eleverne, fx i den spontane respons på elevindlæg i undervisningen og i samtaler med eleverne under gruppearbejde.

Den løbende evaluering er primært *formativ* i sit sigte. Dens formål i forhold til den enkelte elev er, at denne får et klart billede af sit faglige standpunkts udvikling og niveau, både når det gælder faglige mål, fagligt indhold og almen studiekompetence (arbejdsmetoder, arbejdsformer). På denne baggrund vejledes eleven i, hvordan der kan foregå yderligere faglig progression.

Evalueringen af elevernes standpunkter hænger desuden naturligt sammen med den proces, hvor læreren med klassen drøfter, hvordan undervisningen kan justeres med hensyn til progression, niveau og brug af arbejdsformer og undervisningsmaterialer

Ved skoleårets start præsenterer læreren fagets læringsmål (hvad eleverne skal kunne), fagets indhold (hvad eleverne skal vide) og arbejdsformer (hvordan eleverne skal arbejde). Læreren diskuterer herefter med eleverne, hvilken progression der skal være gennem året på disse punkter, og hvordan klassen og den enkelte elev kan nå målene. Læreren kan også diskutere med klassen, hvilke forudsætninger eleverne har med sig fra folkeskolen, og hvilke kompetencer faget giver med til videregående uddannelser.

På baggrund af denne diskussion præsenterer læreren eleverne for en plan for progression i undervisningsmål og en plan for, hvordan evalueringen skal foregå i løbet af året.

Den løbende evaluering kan i forhold til den enkelte elev fx fokusere på:

- taksonomisk progression i forhold til faglige mål og fagligt indhold
- taksonomisk progression i forhold til at kunne anvende andre eller mere selvstændige arbejdsformer
- aktivitetsniveau.

Den løbende evaluering kan foregå på flere måder, fx:

Eleverne kan, gerne virtuelt, føre en logbog, hvor de reflekterer over ovennævnte punkter. Konkret kan det ske ved, at læreren i slutningen af en time beder eleverne om at skrive om et eller flere af punkterne. Elevernes refleksioner kan senere bruges som udgangspunkt for individuelle elevsamtaler

Dette kan udvides til en egentlig selvevaluering. Med udgangspunkt i kriterier, der er formuleret af læreren efter diskussion i klassen, udarbejder den enkelte elev en skriftlig evaluering. Denne kan med fordel gemmes virtuelt. Eleven bedømmer sig selv og leverer dermed stof til evalueringssamtalen. Samtalen kan gøre det klart for læreren, hvordan eleven vurderer sig selv, og for eleven, hvilke krav læreren stiller. På den baggrund evaluerer læreren i samtalen elevens udvikling og niveau og kommer med forslag til, hvordan eleven skal handle i det fortsatte arbejde.

Eleverne kan enkeltvis eller i grupper fremlægge tekster, større eller mindre projektarbejder eller resultater af feltarbejde, gerne med anvendelse af powerpoint-præsentationer. Forud for en sådan fremlæggelse kan klassen have diskuteret kvalitetskriterier for fremlæggelser, og bagefter kan klassen og/eller læreren give respons

Der skal naturligvis også ske en *summativ* evaluering, dvs. en endelig formulering af elevens standpunkt, som munder ud i en årskaraktér. Til det formål kan det være hensigtsmæssigt at gennemføre enkle skriftlige test af eleverne, fx ved afslutningen af hvert undervisningsforløb. Denne evalueringsform egner sig bedst til at kontrollere tilegnelsen af grundlæggende faktuel viden, mens faglige kompetencer på de højere taksonomiske niveauer kun vanskeligt lader sig teste på denne måde.

5.2. Prøveformer

Skolen vælger for hvert hold mellem nedenstående to prøveformer:

Prøveform a

Mundtlig prøve på grundlag af opgaver med et ukendt tekstmateriale samt evt. andet materiale af et omfang på højst 2 normalsider.

Der gives ca. 24 minutters forberedelsestid, og eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand.

Eksaminanden indleder med et mundtligt oplæg på ca. 5-7 minutter. Eksaminationen former sig videre som en faglig samtale om opgaven. I samtalen perspektiveres til det øvrige læste stof.

Prøveform b

Mundtlig prøve på grundlag af opgaver med et ukendt tekstmateriale, samt evt. andet materiale, af et omfang på højst 4 normalsider.

Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid, og eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand.

Eksaminanden indleder med et mundtligt oplæg på ca. 5-7 minutter. Eksaminationen former sig videre som en faglig samtale om opgaven. I samtalen perspektiveres til det øvrige læste stof. .

Eksamensteksterne, der betegnes som *opgaver med et ukendt tekstmateriale, samt evt. andet materiale* i læreplanen, består af ukendt tekstmateriale af henholdsvis højst 2 sider (prøveform a) eller højst 4 sider (prøveform b). Det ukendte tekstmateriale i de to prøveformer skal have karakter af paralleltekster til de tekster, der er blevet gennemgået i undervisningen under de fire valgte emner. Disse tekster skal have et sådant religionsfagligt indhold, at eksaminanden har mulighed for at leve op til læreplanens læringsmål og bedømmelseskriterier. Tekstmaterialet i de enkelte opgavespørgsmål vil dog ikke kunne indeholde alle læringsmål, som derfor skal være dækket af det samlede opgavesæt.

Prøvegrundlaget er holdets undervisningsbeskrivelse. De fire emner samles i klart definerede områder, hvor man på studieplanen angiver indhold og undertemaer. Undervisningsbeskrivelsen bør udformes, så den er informativ og overskuelig for både elever og censor.

Ifølge eksamensbekendtgørelsen sendes eksamensteksterne til censor mindst 5 hverdage før prøvens afholdelse, medmindre særlige forhold er til hinder herfor. Det er god praksis, at eksaminator inden da har kontaktet censor og aftalt nærmere.

Til forberedelsestiden må medbringes alt materiale, der har været anvendt i forbindelse med undervisningen, herunder også opgaver, udarbejdet af eleverne, og egne notater. Ved prøven må kun medbringes de notater, der er udarbejdet i forberedelsestiden, samt det materiale, der inddrages i prøven.

Ifølge eksamensbekendtgørelsen skal alle opgaver (eksamenstekster) lægges frem ved prøvens begyndelse, og hver eksaminand skal have mindst tre prøvespørgsmål at trække lod imellem.

5.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til læringsmålene. Der lægges vægt på eksaminandens evne til at fremstille et sagsforhold på en klar og overskuelig måde samt til at disponere og strukturere eksaminationstiden.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Karakter	Beskrivelse	Religion C
A Den fremragende præstation	Karakteren A gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller kun få uvæsentlige mangler	Der redegøres religionsfagligt særdeles kvalificeret for det relevante materiale, under meget sikker inddragelse af fagets elementære terminologi. Materialet analyseres og perspektiveres udtømmende, med kun få uvæsentlige mangler. Religiøse synspunkter og problemstillinger fortolkes og vurderes sagligt og

		<p>nuanceret. Fremstillingen, herunder formidlingen af en evt. empirisk undersøgelse, er i sin helhed meget velstruktureret.</p>
<p>C Den gode præstation</p>	<p>Karakteren C gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler</p>	<p>Der redegøres religionsfagligt sammenhængende for det relevante materiale, under rimelig inddragelse af fagets elementære terminologi, dog med en del mangler. Der gives en god analyse og perspektivering af materialet, hvor dog ikke alle aspekter inddrages. Religiøse synspunkter og problemstillinger fortolkes og vurderes i hovedsagen sagligt. Fremstillingen, herunder formidlingen af en evt. empirisk undersøgelse, er i sin helhed overvejende sikker.</p>
<p>E Den tilstrækkelige præstation</p>	<p>Karakteren E gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål</p>	<p>Der redegøres religionsfagligt noget usammenhængende for det relevante materiale, med manglende præcision i forhold til fagets elementære terminologi. Der gives en mangelfuld analyse og perspektivering af materialet, hvor dog enkelte væsentlige aspekter inddrages. Religiøse synspunkter og problemstillinger fortolkes i mindre grad. Fremstillingen, herunder formidlingen af en evt. empirisk undersøgelse, er i sin helhed overvejende usikker og ustruktureret.</p>